

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри підприємництва і
торгівлі
Протокол № 2 від 3 вересня 2018 р.
Зав. кафедри

 С.В. Волошина

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«ФОРМУВАННЯ БІЗНЕС-МОДЕЛІ ПІДПРИЄМСТВА»

Ступінь: бакалавр

Кількість кредитів ECTS 3

Розробник:
Роженко О.В.,
доцент
підприємництва
і торгівлі, к.е.н.

кафедри

2018 – 2019 навчальний рік

1 Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Вибіркова для студентів напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства»
Семестр (осінній / весняний)	осінній
Кількість кредитів	3
Загальна кількість годин	90
Кількість модулів	1
Лекції, годин	30
Практичні / семінарські, годин	24
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	36
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних	2,3
Самостійної роботи студента	5,6
Вид контролю	залік

2 Програма дисципліни

Мета - поглиблення теоретичних знань студентів і набуття ними практичних навичок формування дієвої бізнес-моделі на різних стадіях розвитку підприємства.

Завдання навчальної дисципліни полягають у тому, щоб озброїти студентів сучасними знаннями теорії формування бізнес-моделі підприємства та практичними навиками методології бізнес- моделювання та оцінки якості управління бізнес-процесами, з метою забезпечення ефективної діяльності організації в умовах ринкової економіки.

Предмет: вивчення основ бізнес-моделювання підприємства, методологічних основ бізнес-моделювання підприємства.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Бізнес-процеси, їх характеристика

Тема 2. Процесна бізнес-модель підприємства

Тема 3. Основи моделювання бізнес-процесів на основі сучасних програмних продуктів

Тема 4. Методологія управління якістю бізнес-процесів

Тема 5. Ресурсна бізнес- модель підприємства

Тема 6. Інформаційна бізнес-модель підприємства

Тема 7. Матрична бізнес-модель підприємства

Тема 8. Компетентнісна («3D») бізнес-модель підприємства

3 Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		лек	пр	лаб	інд	с.р.с
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. Основи бізнес-моделювання підприємства						
Тема 1. Бізнес-процеси, їх характеристика	10	4	2			4
Тема 2. Процесна бізнес-модель підприємства	11	4	2			5
Тема 3. Основи моделювання бізнес-процесів на основі сучасних програмних продуктів	10	4	2			4
Тема 4. Методологія управління якістю бізнес-процесів	13	4	4			5
Разом за змістовим модулем 1	44	16	10	0	0	18
Змістовий модуль 2. Методологічні основи бізнес-моделювання підприємства						
Тема 5. Ресурсна бізнес- модель підприємства	12	4	4			4
Тема 6. Інформаційна бізнес-модель підприємства	11	4	2			5
Тема 7. Матрична бізнес-модель підприємства	12	4	4			4
Тема 8. Компетентнісна («3D») бізнес-модель підприємства	11	2	4			5
Разом за змістовим модулем 2	46	14	14	0	0	18
Усього годин	90	30	24	0	0	36

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема семінарського заняття	Кількість годин
1.	Семінар – розгорнута бесіда Тема 1. Бізнес-процеси, їх характеристика	2
2.	Семінар запитань і відповідь Тема 2. Процесна бізнес-модель підприємства	2
3.	Семінар – дискусія Тема 3. Основи моделювання бізнес-процесів на основі сучасних програмних продуктів	2
4.	Семінар з виконанням практичних задач Тема 4. Методологія управління якістю бізнес-процесів	2
5.	Практичне заняття Модульна контрольна робота №1	2
6.	Семінар з виконанням практичних задач Тема 5. Ресурсна бізнес- модель підприємства (Задача оптимального розподілу сировинних ресурсів на підприємстві)	2
7.	Семінар з виконанням практичних задач Тема 5. Ресурсна бізнес- модель підприємства (Розробка плану оптимального розподілу сировинних ресурсів)	2
8.	Семінар з виконанням практичних задач Тема 6. Інформаційна бізнес-модель підприємства	2
9.	Семінар з виконанням розрахункових задач Тема 7. Матрична бізнес-модель підприємства (Економічні матричні моделі в оцінці ефективності діяльності підприємства)	2
10.	Семінар з виконанням розрахункових задач Тема 7. Матрична бізнес-модель підприємства (Формування матричної бізнес-моделі підприємства в зовнішньому середовищі)	2
11.	Семінар з виконанням розрахункових задач Тема 8. Компетентнісна («3D») бізнес-модель підприємства	2
12.	Практичне заняття Модульна контрольна робота №2	2
	Усього	24

5. Індивідуальні завдання

1. Огляд періодичної і монографічної наукової літератури.
2. Підготовка рефератів, доповідей за обраною темою.
3. Добір статистичної та фінансової інформації та складання на її підставі таблиць та графіків.
4. Підготовка тез доповідей з метою виступу на університетських, всеукраїнських та міжнародних семінарах та конференціях.

6 Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема семінарських занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Змістовий модуль 1. Основи бізнес-моделювання підприємства			
Семінар – розгорнута бесіда Тема 1. Бізнес-процеси, їх характеристика	4	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: особливості формування бізнес-моделі підприємства в умовах динамічного зовнішнього середовища. Джерела [1, 2, 3, 5, 6, 9]. 2. Самотестування.	Фронтальне та індивідуальне опитування
Семінар запитань і відповідь Тема 2. Процесна бізнес-модель підприємства	5	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: еволюція організації бізнесу; управління бізнес-процесами підприємства; класифікація бізнес-процесів підприємства. 2. Самотестування.	Фронтальне та індивідуальне опитування
Семінар – дискусія Тема 3. Основи моделювання бізнес-процесів на основі сучасних програмних продуктів	4	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: сучасні методології моделювання бізнес-процесів; моделювання бізнес-процесу різними сучасними методологіями. Джерело [1, 2, 4, 5, 9]. 2. Самотестування. 3 Підготовка ІЗС	Фронтальне та індивідуальне опитування, захист ІЗС
Семінар з виконанням практичних задач Тема 4. Методологія управління якістю бізнес-процесів	3	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: методологічний інструментарій управління якістю окремих бізнес-процесів. Джерело [1, 2, 4, 5, 9]. 2. Самотестування. 3 Підготовка ІЗС	Фронтальне та індивідуальне опитування, захист ІЗС
Практичне заняття Теми 1-4. Модульна контрольна робота №1	2	1 Підготовка до МКР №1	МКР №1
Разом змістовий модуль 1	18		
Змістовий модуль 2. Методологічні основи бізнес-моделювання підприємства			
Семінар з виконанням практичних задач Тема 5. Ресурсна бізнес- модель підприємства (Задача оптимального розподілу сировинних ресурсів на підприємстві)	2	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: ресурсний підхід в правлінні підприємством Сутність, види і структура ресурсів підприємства Залежність результативності діяльності підприємства від ресурсів. Джерело [1, 2, 4, 5, 6]. 2. Самотестування. 3 Підготовка ІЗС	Фронтальне та індивідуальне опитування, захист ІЗС
Семінар з виконанням практичних задач Тема 5. Ресурсна бізнес- модель підприємства (Розробка плану оптимального розподілу сировинних ресурсів)	2	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: ресурсний підхід в правлінні підприємством Сутність, види і структура ресурсів підприємства Залежність результативності діяльності підприємства від ресурсів. Джерело [1, 2, 4, 5, 6]. 2. Самотестування. 3 Підготовка ІЗС	Фронтальне та індивідуальне опитування, захист ІЗС
Семінар з виконанням практичних задач Тема 6. Інформаційна бізнес-модель підприємства	5	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: інформаційне середовище економічної діяльності підприємства Інформаційні системи: розвиток, види, характеристика. Джерело [1, 2, 4, 5, 6]. 2. Самотестування. 3 Підготовка ІЗС	Фронтальне та індивідуальне опитування, захист ІЗС
Семінар з виконанням розрахункових задач	2	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: матричні інструменти	Фронтальне та індивідуальне

Тема 7. Матрична бізнес-модель підприємства (Економічні матричні моделі в оцінці ефективності діяльності підприємства)		в системі управління підприємством. Джерело [1, 2, 4, 5, 6]. 2. Самотестування. 3. 3 Підготовка ІЗС	опитування, захист ІЗС
Семинар з виконанням розрахункових задач Тема 7. Матрична бізнес-модель підприємства (Формування матричної бізнес-моделі підприємства в зовнішньому середовищі)	2	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: ресурсний підхід в правлінні підприємством Сутність, види і структура ресурсів підприємства Залежність результативності діяльності підприємства від ресурсів. Джерело [1, 2, 4, 5, 6]. 2. Самотестування. 3 Підготовка ІЗС	Фронтальне та індивідуальне опитування, захист ІЗС
Семинар з виконанням розрахункових задач Тема 8. Компетентнісна («3D») бізнес-модель підприємства	3	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: етапи формування компетентісної бізнес-моделі. Джерело [1, 2, 4, 5, 6]. 2. Самотестування. 3 Підготовка ІЗС	Фронтальне та індивідуальне опитування, захист ІЗС
Практичне заняття Теми 5-8. Модульна контрольна робота №2	2	1 Підготовка до МКР №2	МКР №2
Разом змістовий модуль 2	18		
Разом	36		

7. Матриця зв'язку між дисципліною/ змістовим модулем, результатами навчання та компетентностями

Результати навчання	Компетентності											
	Загальні					Предметно-спеціальні						
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	6	
1 Знання основних видів бізнес-моделей підприємства							+					
2 Знання сучасних принципів формування різних типів бізнес-моделей								+				
3 Розуміння механізмів та інструментів сучасних методологій моделювання бізнес-процесів підприємства							+					
4 Уміння оцінювати ефективність діючої і прогнозованої бізнес-моделі підприємства											+	
5 Уміння здійснювати вибір методологій формування ефективної бізнес-моделі							+					
6 Уміння застосовувати методичний апарат та інструментарій бізнес-моделювання							+					

7 Уміння аналізувати бізнес-процеси та оцінювати якість управління ними для подолання розриву між стратегічним баченням бізнесу і практичної його реалізацією, а також постійного розвитку, модифікації і своєчасного внесення змін в бізнес-моделі підприємства									+			
--	--	--	--	--	--	--	--	--	---	--	--	--

8. Стиль викладання

Лекції, семінарські заняття, самостійна робота (підготовка презентацій, рефератів, самостійно опрацювання додаткових питань за наведеним переліком літератури).

9. Методи оцінювання

Залік.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення заліку: на протязі семестру (100 балів)

Оцінювання студентів протягом семестру

№ теми практичного заняття	Вид роботи/бали					
	Тестові завдання	Ситуаційні завдання, задачі	Обговорення теоретичних питань теми	Індивідуальне завдання	ПМК	Сума балів
Змістовий модуль 1						
Тема 1	3		2			5
Тема 2	3		2			5
Тема 3	3		1	2		6
Тема 4 (заняття 1)	3		1	4		8
Тема 4 (заняття 2)					20	20
Разом змістовий модуль1	12	0	6	6	20	44
Змістовий модуль 2						
Тема 5 (заняття 1)	3			3		6
Тема 5 (заняття 2)			1	3		4
Тема 6	3		1	2		6
Тема 7 (заняття 1)	3			3		6
Тема 7 (заняття 2)			1	3		4
Тема 8	3		1	6		10
Теми 5-8					20	20
Разом змістовий модуль2	12	0	4	20	20	56
Разом						100

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

11. Методичне забезпечення

1. Електронний конспект лекцій.
2. Методичні вказівки з вивчення дисципліни.
3. Комплекти індивідуальних завдань.
4. Навчальна та наукова література, нормативні документи.

12. Рекомендована література

Основна

1. Фролова Л.В. Управління витратами обігу торговельних підприємств н основі компетентнісного підходу [монографія] / Л.В.Фролова, Е. С. Кравченко. – Донецьк: вид-во «Вебер» (Донецька філія), 2009 - 223 с.
2. Фролова Л. В. Формирование бизнес-модели предприятия: учеб. / Л. В. Фролова, Е. С. Кравченко - К.: Центр учебной литературы, 2012. - 384 с.
3. Кравченко Е. С. Формирование бизнес-модели предприятия: конспект лекцій / Е.С. Кравченко. – Донецк.: ДонНУЕТ, 2011. – 91 с.

Допоміжна

4. Бочарников В.П. Fuzzy-технология: Математические основы. Практика моделирования в экономике / В.П. Бочарников. – СПб.: «Наука» РАН, 2001. – 328 с.
5. Державний стандарт України «Система управління якістю. Основні положення та словник» (ISO 9000/2000, IDT). – К.: Держстандарт України, 2001. – 40 с.
6. Залманова М.Е. Логистика бизнес-систем: учеб. пособ. / М.Е. Залманова. – Саратов: СГТУ, 1997. – 134 с.

7. Ильин В. В. Моделирование бизнес – процессов. Практический опыт разработчиков / В.В. Ильин.- М.: ООО «И. Д. Вильямс», 2006. – 176 с.

8. Большаков А.С. Моделирование в менеджменте/ А.С. Большаков. – М.: Филин, 2000.–200 с.

9. Грюниг Р. Методы идентификации стратегических факторов успеха / Р. Грюниг, Ф. Хекнер, А. Цойс // Проблемы теории и практики управления. – 1996. - № 6. – С. 84-89.

10. Клейнер Г.Б. Системная парадигма и теория предприятия / Г.Б. Клейнер // Вопросы экономики. - 2002. - №10. - С. 47-69.

11. Робсон М. Практическое руководство по реинжинирингу бизнес-процессов/ М. Робсон, Ф. Уллах. — М.: Аудит, "Юнити", 2007. — 224 с.

Інформаційні ресурси

12. Офіційний сайт Державного комітету статистики [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

13. Державна система розкриття інформації про емітенти цінних паперів [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.smida.gov.ua/emitants>

14. База даних компаній України [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.kompass.ua>

15. Портал української промисловості [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.minprom.com.ua>

16. Гірничо-металургійний комплекс України [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.ugmk.info>

17. База даних металургійної промисловості України [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.prometal.com.ua>

18. База даних про акціонерні товариства України [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.istock.com.ua>

19. Звіти емітентів цінних паперів України [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.tables.finance.com.ua>

20. Звіти емітентів цінних паперів на сайті Державної комісії з цінних паперів і фондовому ринку [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.eds.ssmc.gov.ua>